

૪૧૪૧

વૃ ૧૪૮

સંવત ૧૯૪૫ના ચૈત્ર સુદ ૬ ને શની
વારે લાગેલી સુરતનીમોટી
આગનો ગરબો.

અથવા,
(સુરત દૃશ્યા ચિત્ર.)

— ૦૨૦ —

આવૃત્તિ ળીછ. સુધારા વધારા સાથે.
રચીને પ્રસિદ્ધ કરનાર,
વિચિત્રજી મંડળી

— ૦૨૦ —

સુરત

“ધી રાઈઝીંગ સ્ટાર પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ” માં ગંગારામ
આત્મારામે છાપ્યો.

સંવત ૧૯૪૫.

સને ૧૯૮૯.

ચૈત્ર.

એપ્રિલ.

કીમત સવા આનો.

~~૪૪૪૪~~

૪૪૪૨

સવંત ૧૯૪૫ના
ચેત્ર સુદ ૬ ને રાત્રીવારે લાગેલી સુરતની
મોટી આગનો ગરબો.

સુરત શહેરની નબળી દશા.

(માહા કોપ થયોતે કળી કાળમાંજે એ રાહ.)

સુરત કાંપતુ સોનાની સુરત આગજેજે,
હતા લોકતો શ્રીમંત બહુ તે સમેજે; સુરત
ઘણા ધનથી ભરેલા હતા ભોંયરાજે,
હતા કીમતી પોશાક વળી ઘોયલાજે. સુરત
હતો આસવ સડોને મનમાં સદાજે
નહી આડત આવેતે ધારતા કદાજે સુરત
એવા શ્રીમંત જનોની થઈ શી દશાજે,
હાય ધુળ ફાકતા હાવે સઉ વરખાજે સુરત
છતાં છપતા ભરેલા તે થઈ ગયા જે,
રેલ વનિહના કોપથીતે તવેઈ ગયા જે; સુરત
આવી ત્રાણુ કેરી આગને સઉ બળ્યા જે,
થયા કોરાને કકડતા નરો નર્યા જે. સુરત
પછી રેલ કેડે પુર આવ્યું જેસમાં જે,

ગયા તાણાઈ સડે જળ-રોષમાં ન્તે; સુરત
 ઘટ્યા પૈસોને ઘટ્યા જનો વેપારમાં ન્તે,
 તોયે ઠકીને રહ્યા જશતે વારમાં ન્તે. સુરત
 વળી એટલું થતાંન ખાડી રહ્યું ન્તે,
 આગાણુ ચાળીશની રેલમાં હુરં થયું ન્તે; સુરત
 તેથી રવડયા ઘણાક અનના પિનાન્તે.
 'હાય હાય' આ પોકારની ખની પિનાન્તે. સુરત
 વળી લાગી આવે પૂરઆગ હાલમાં ન્તે,
 નહીં પાર નુકશાનીનો આ કાળમાં ન્તે; સુરત
 થયા ઘૂળ કાઢતા નરો સડો જતા ન્તે.
 તેઓ દુઃખથી મરેલ જીવતા છતાં ન્તે. સુરત
 વેંછે આસુકેરી ધાર એઉ પાસથી ન્તે,
 થયા લાયરે! વિષુદ્ધ અત્યુદાસથી ન્તે; સુરત
 આવે આગપાસે સામન કાઢતા ન્તે,
 લઈ જઈને ખીજી જગે તે ઘાલતા ન્તે. સુરત
 વળી ત્યાંયે થતો વન્હિનો પ્રકાશ ન્તે,
 વળી માલતો ખસેડે, પૂરે પુર ત્રાસ ન્તે; સુરત
 આમ સામન અથડાયા બહુલોકના ન્તે,
 થયા વન્હિ માંહીનારા વળી કોકના ન્તે. સુરત
 સડે લોક એક તાણી ખાંધી ગાંસડા ન્તે,

રખે આવે કે કા'ડાની પછી પાંસરાન્તે; સુરત
 લાગી આગતો દશેક વાર દીનમાં ન્તે,
 થયા ધનનો ખુવાર ધન હિનમાં ન્તે; સુરત
 લોકો આમથી તે આમ સૌ નાસતા ન્તે,
 દાડે ગાઠા આમે આમ નહીં સાંસતા ન્તે, સુરત
 કોઈ છોકરાને શોધે કોઈ આપને ન્તે,
 કોઈ માલને સંભાલે વળી આપના ન્તે; સુરત
 ખડુ લોકો દરવાજા ખા'ર નાશીયા ન્તે,
 થયા લોકને વનેખા ખડુ ત્રાસીયા ન્તે, સુરત
 કોઈ પાડે ખૂમ ફલાણાનું ઘર ખળ્યું ન્તે,
 વળી કોઈ પાડે ખૂમ આ શર થયું ન્તે; સુરત
 પડયા ધાસકો સઉને મન ત્રાસમાં ન્તે,
 હાય! થશે કેમ એમ તે ઉદાસમાં ન્તે. સુરત
 પછી ઢોંગને ધતુરા કેશ ચાલીઉં ન્તે,
 માતા આવીને કહ્યું છે આમ હાલીઉં ન્તે ;સુરત
 ઘણા ધૂણીને ધૂતારે ફાસલાવીયાન્તે,
 આવા વે'મથી લોકોને ભમાવીયાન્તે. સુરત
 હાય ગમેતેમ કોપ, પાણું ખરે ખરો ન્તે,
 હાય કૃત્રિમકે ઐશ્વરી મામલો ન્તે; સુરત

(૪)

આપ શાંતિ હવે ઈશ્વરા આ શહેરને ને,
આપો નાથજી ગરીબ પર મેહરનેન્ને. સુરત

—0*0—

અરાનપૂરી રાગ.

તારિખ છઠ્ઠીને શનીવાર, જ્યારે વાગ્યા 'તા અગિયાર;
બગ્યા વનિહુએ બેબાર, મચ્છી પીડમાં.
પછી જ્યારે ત્રણકલાક, વાગ્યા ઘડિયાળે આંક;
મગઠી આગતો અથાગ, પુરાન પૂરીમાં...
ત્યાંછે લક્કડની દુકાન, ત્યાંથી લાગેલી તુબ્તણ;
વળી ખીજ લાગીમાન, બુદેલ વાડમાં.
બેઠિયાલી નેસભેરે, તેતો પાણીકરે રેલ;
કોપવીના નાખનેરે, આગ મોટી ઘણી.
રેશમ વાળા કા'નદાસ, તે તો આગે પામ્યા નાશ;
નુકશાન તેને ખાશ, દોઢ લાખનું.
માણુજીવનદાસનું દ્વાર, લીધું તહીયા તેવાર;
વળી ગંગારામનું ધાર, ઘર નાશ થયું.
જે ચોકસી વરજદાસ, તેના ઘરનો થયો વિનાશ;
ગૂલાબચંદ પામ્યા નાશ, મુખત્યાર હતા.
સદ્બુભાઈ ઇચ્છારામ, તે પણ આવેલા તમામ;

નગીનદાસનો મુકામ, પણ બળી ગયો.
 મંછારામ પરભુદાસ, તેના છએક ઘરને ત્રાસ
 આગે પામ્યા તે વિનાશ, ખાંડ વાળા જે.
 જોશ પવનનું ભારી, નહીં ચાલે ટીકી વારી;
 રડે આંસુએ નર નારી, થરથર ધુજતા.
 પછી ભાગોળની પાસે, મળી બેઠે આગ વિનાશ;
 કરી હાય હાય સૌ નાસે, બહુ ત્રાસથી.
 પછી ભાજી વાળી ખાંચે, ઘાંચી હાટ બળ્યોછે આંચે
 અને કંસારાની સાચે, પછી જાળ લીધી
 ગોળ ખજૂરની દૂધાન, તેના પાછલડા મકાન;
 આગે લીધેલા પીછાન, ભાગોળ સુધીના.
 વળી ઘાંચી કેરા હાટ તેના વળી ગયોછે હાટ;
 ચાલ્યા ત્યાં તો સડસડાટ, સામન બળી જતા.
 વળી સામેના મકાન, તે પણ લીધેલા નિદાન;
 નહીં મુકેલા તું જાણુ, સુખડીઆને.
 છળ ગળીઆરાના ખાર, તે પણ લીધેલા તેવાર
 પણ માર્યાથી ગળીમાર, તેથી અટકી રહ્યું.
 આવી રીતે પૂર ત્રાસ, આવી આગે કીધો નાશ,
 તે તો ફલાયું તે પાસ, લીમડા ચોકમાં,

(૬)

સાખી

લીમડા ચોકે આવીયું, બહુ બહુ આપી ત્રાસ
પાર નહીં નુકશાનનો, કીધો રંક વિનાશ.

બરાન પુરી રાગ.

કીધો રંકવિનાશ અપાર, પડે આસુંડાની ધાર;
કેમ સેવાય અપાર, દુઃખ ભારી ઘાથું.
લીમડા ચોકે તો શીપાઈ લેના કેરા આવ્યા ધાઈ.
વળી પડતર જગા કાંઈ તેથી બંધ પડયું.
સહો ગળીયાળીના દ્વાર, બળ્યા તે થયા નીરાધાર
પાડે આસુંડા અપાર, રડાકૂટ થઈ.
જેની ત્રણે પાસે આગ, ઘરો બળ્યાછે અથાગ;
એવો ગળીયારાનો ભાગ, વચ્ચે બચી ગયો.

આધવણ સંઘેશો કેહેના શાંભને એ રાહ.

આશોરે ગજબ! આશું થઈ જાયું!
ભડકે બળતી ગોળવાળાની પોળન્ને;
ઝપાટે લીધી દક્કાળ પોળને,
વિગરે લીધી સામા સામી પોળન્ને. આશો
ફવાળાનો ટેકરો પુરો થયો

(૭)

ત્યાંથી ચાલી હરીપૂરા વાસન્તે;
વડ સુધી દેડ તે પાંચી ગઇ
રહ્યા આડ અને ખાર વાસન્તો. આશો૦૨

મોમોટી હવેલીઓ મુક્યા પછી
રહ્યું ખાગીનું પૂરન્તેશ ન્તે;
વધવા ન પામી ત્યાંથી આગળે
લાલભાઇયાં ઉતર્યા રોશન્તે. આશો૦૩

કંસારા સળગ્યારે દેખું આમતો
લિધો સામે કાપડનો બળ્તરન્તે,
પારસી શેરીને પુરી કરી
લીધો ઘાંચી શેરીનો ડારન્તે. આશો૦૪

ત્રીભાવન વકીલ ને કા'વતા
તેનું ઘર થયુંછે સફાઈન્તે
નાસા નાસી લોકો કરે
કુંડ કુંડ આંવે પોતે ધાઈન્તે. આશો૦૫

વાડીમાંથી અલ્લાયાની
ઝડપ્યું માળી ફળીડું ધારન્તે.
દહેર રે લીધું દાદા સાહેબનું
અટક્યું તલકેશ્વર ડારન્તે. આશો૦૬

(૮)

ગરબી.

(મોહોલે પધારો માહારાજ, માણીધર— એ રાહ.)

લાગી ભયંકર આગ, ગુણીજન લાગી ભયંકર આગ;
નહીં નાસવાનો શુભલાગ, ગુણીજન લાગી ભયંકર આગ.

સાખીઓ.

રાણી તજાવ છોડ્યું નહીં, લાગ્યું ઘરતો એક;
ખારીક સમય આ'વો નહીં, બીજા ગાયું વિશેક. લાગીં
દાદા સાહેબના દે'રાથકી, રહ્યા પાંચેક ડાર;
તે પછીનું એક બજીગયું, અબજબજી દેનાર. લાગીં
ટાવરની પાસે ગઈ, દાબીઆ શેરી પાસ;
જીવ સૌના ઊંચા થયા, અધિકો વાંચ્યા ત્રાસ. લાગીં
પણ ..... દાસથી, બચી ગઈ શેરી એક;
રૂપીઆ ખરચ્યાં સાતશે, ધન એ નરના ટેક. લાગીં
ઘર બજીયા ખોતા તણા, તોપણ ના દરકાર;
ધન્ય પુરુષ એ માતને, કીધો પરોપકાર. લાગીં
લાગેલી નહીં કો સમે, એવી મોટી આગ;
ત્રાણની જોડી થઈ, થયું નુકસાન અથાગ. લાગીં
લોકો થયા સૌ બાવરાં, સુઝે નહીં કંઈ કામ;
હો હો, હો હો, થઈ રહ્યું, ભયભીત આખું ગામ. લાગીં

(૯)

ત્રાણ દિવસ સુતું નથી, જંપ ધરીને કોઈ;
એક પતે કે ખૂમ પડે, વળી આગતો હુઈ. લાગી૦ ૮
કોપગણો કે જે ગણો, પાણુ આ જખરું કામ;
પેટ ભરી ખાધું નથી, દેશત લોક તમામ. લાગી૦ ૯
હજી એથી પતીયું નહીં, લાગી ખીજે દિન;
ખીના આપું છું તેહની, મરી ગયા બહુ દીન. લાગી૦ ૧૦

ખીજા દિવસની આગે

પુરાન પુરી રાગ

તારીખ સાતમીને રવીવાર, થયા ખારેક સુમાર;
બળ્યા ત્રેસઠને ખાર, સલાબત-પુરામાં.
પછી વાળ્યા જ્યારે એક, બળ્યું હોર-વાડમાં નેક;
ફક્ત ઝુંપડુંતો એક, ગયું બળી તહાં.
પછી ત્રણ થયા જ્યારે, સગરામપુરે ત્યારે;
બંધા ઘર ગયા તેવારે, ભંડારી-વાડામાં.
પાણું પવન પછી ફરીઆ, જેથી ફસ્તમપરે દડિઆ;
ઘર દશ બાળીને વળીઆ, આતસ ઘેરામજી.
વળી તેજ વખતે ખીજી, આગ લાગી ગાણું સીધી;
વરીઆવી ભાજોળ સીધી, છએક ઘર બળ્યા.

(૧૦)

સાખી

હચેક ઘર બળી ગયા, બહુ બહુ વરત્યો કેર
કોપ કોપ સો કો હે, આપે ઇશ્વર મે'ર.

રાગ ખુરાનપુરી.

તારીખ આઠ અને સોમવાર, મંચેરપુરામાં તું ધાર
કોચલા વાડને વિચાર, ત્યાં તો લાગી ખરી.
પછી ચારેક ને સુમારે, જોખીપરામાં વિચારે;
ઘર પારે તું તો ધારે, કીરપા લાજ ના.
જેવી લીધી પાંખ કોર, આબ્યા લોકો કા'ડી દોડ
આખું આબરોએ નેર, તેથી અટકી પડ્યું.

સાખી

અટક્યું આ સારી જગે, નહીતર વાળત દાટ;
ત્રાણુ-ની લુલાવતે, બનતે એવો ઘાટ.

આગ લાગેલા વખતે લોકોની ગલરામણ તથા દુઃખ.

સખી આવીયા કારતક માસ કે એ રાગ
ત્રાણુ બંબા બળ્યા આગ માંહી, નેતાં નેતામાં;
પીપ ગયા વીશેક કુકાંઈ, થયાં તો નેતામાં
પછી છ તો મસીદા કુકાંઈ, આગના લપકાથી;

એક હોરો મુવો છે બકાઈ, જાળના ઝબકાથી.
 લોકો આમથી નાસે આમ, ત્યાં પણ આગ મળે;
 ત્યારે જત્યતે બીજે ડામ જરા કાંઈ શાંતી વળે.
 પડ્યા ગામ તાણી સૌ ખા'ર, સાથરે સાથ થઈ;
 જાણે અન્નપુત્રું કોઈ ચાર, જત્યછે સંઘ કંઈ.
 ચાલે આંસુડા ની ધાર, શરિર ભુમિ ઉપરે;
 થાય મૃત્યુનો અવતાર, કારી ઘા તે ખરંખરે.
 નથી રે'તું ખાવા ભાન, નથી પે'રવા તણું;
 જત્ય કાઢી નીકળી બે ભાન, જ્ઞેર શું તે તણું.
 કોઈરિસ્તામાં અથડાય, કૂટે કોઈ છાતી ઘણી;
 કોઈ કરતો હાય! હાય! જ્ઞેવાય ન તેની ભણી.
 શું તેન થોકું દુઃખ! હાય ન વરણાયે.
 થયુ ઘડીમાં વીકું મુખ, શું આ સે'વાયે.
 રળી છ'દ્ગી મુંધી પાઈ,—પાઈ ભેગી કરી;
 હવે તે જ્ઞેતામાં કુંકાઈ, શું લાગે જરી તરી!!!
 જે દેતા પોતે દાન, લેવા વારો આવીઆ;
 કોપ કર્યો શીઠ ભગવાન, દાવાનગ લાવીઆ,
 બાળ બચાવો પિતાય, ટળવળી ચાલીઆ;
 નહીં અન્નને પાણી સા'ય, શું દૈવ્ય નડાવીયા ?

(૧૨)

તેમાં રેલવે જેવો પંથ, પડ્યાપર પાટું કરે;
 મુઠ્ઠી સ્પેશલ કરે રાંચ, બમાણ ભાડું હરે.
 આઘો નવમીઝો ગવરનર, લોઠો જીવાને;
 થયો દુઃખી ખરેખર, લાગ્યો રોવાને;
 નહીં સુઘરાઈ ખાતે ઢંગ, રંગ વાંચા ઘણાંજો;
 આઘ્યા તપાસવા ઘર રંગ, ભંગ ઘરો તણાંજો.
 શું કમીશનરતું કામ, કામ કર્યા ભલારે;
 તે ઇચ્છે નહીં તમામ, પાછી પાની કરોરે!
 ઇશનાલ કાળ જેહ, શર બદ્દરીયારે;
 ખરે તામજ લેવા તેહ, કામ નહીં કરે.
 આ'વા આ'વા ઢંગ, મ્યુનીસીપાલ તણા;
 કાંણા ખંખા રંગ! પછી તેમાં શાની માણા!

સાખી

શાની માણા પછી રહે, વનિહ પડતાં તેહ;
 કબક થાય જ્યુકડો, તેમજ હાલ બનેલા!
 પછી તારીખ ૧૦ મીની રાતે વાડી ફળીઆમાં આગ લાગી
 હતી, પણ ઇશ્વર કૃપાથી તરતજ નાશ પામી હતી.

સુરતની આગ વિષે પરગામી માણસોની હાલત ગરબો.

પડી પરગામે ખૂમ, હાય! સુરત તો બળીયું;
 મચી રેલવે ધૂમ, લોક આવવા નીકળીયું.
 ઊપરા ઉપરી તાર, મુંબઈથી છાંં આવ્યાં,
 લીધા પેંલા તાર, વળી બીજા છે આવ્યાં.
 મુંબઈમાં બહુ લોક, તાર આંફીસમાં મળિયાં
 થઈ ભીચડા ભીચ, જાય નવ માણસ કળિયાં
 નાન પુરાનો તાર, બંધતો તાર બળ્યાથી;
 વળી બીજાએ બંધ, આગતો પાસ રહ્યાથી.
 તરત રેલવે તાર, સમાચારો છે લીધા;
શાંતી કેરી વાત, ન આવે, લોકો બીધા.
 પાડી મૂકી ખૂમ, સ્પેશ્યલ ગાડી કાને;
 ઠીક વઢ્યા તે ડાર, કમાણી કરવા કાને.
 બમણું ડરાવી નૂર, શૂરથી રેલ ચલાવી;
 જરા ન રાખી મે'ર, આબદા જોતા આવી.
 વાંધો સડોને ત્રાસ, દેશ-પરદેશ ભારી;
 થઈ સુરતની ખરે-ખરી આ દશા નહારી.
 મુખમાં સૌને વાત, ત્રણ દિવસ ગુજરાતે;

ઘણાક મળવા કાજ, ગયા પોતાની જાતે.
 આલ્યું દૂનનું કામ, ડીક કમાણી કીધી;
 લોકોને અવધડ, બેસવા જગા ન સીધી.
 થાય સીધુંમાં જંગ, ભરતી પાણીની તાજ;
 ત્યમ સુરતમાં થઈ, લોકની ગીડહી ઝાઝી.
 ગયું ગયું પાણ હતું, સુરતમાં કાંઈ રહેલું;
 હવે પુરું તે થયું, સાથે સાથ ખનેલું.

સાખી

નુકસાન તો ભારી થયું, સામે અડધા ફોડ;
 હાથ ! વઢંતા મુખ થઈ, ક્યમ ના નીકળેકોડ.!!

**મુંબઈ શહેરના શેઠીઆઓની કંગાળ થય
 લા સુરતીઓ ઉપર સખાવત .
 બરાબર પુરી રાગ.**

મુંબઈ શહેર તણા શાહુકાર, થયલો તમારો ઉપકાર;
 જ્યાં છે આફત સમાચાર, સુરત શેર સખા.
 પ્રથમ મોટી આવી રેલ, તેમાં આપે કીધી મેર;
 તમારું આભારી આ શેર, જ છે રહે થયું.
 હતો અસહ જ્યાં વેપાર, તે તો હવે નીરાધાર;

(૧૫)

તમે જેવા સરદાર-થી કાંઈક હજી.
સદા આશ્રય ઇચ્છો આપ, એવી દાનેશ્વરની છાપ;
કરી પરકારજ અમાપ, આપ લઈ લીઓ.
તમે આપોછો આધાર, તેમ આપજો આધાર;
એથી ખુશીરે કીરતાર, આપ ઉપર થશે.
કાંતો પારસી-મુસલમાન, અથવા ભાટીઆ ધનવાન;
આપે નીરાશ્રીતને દાન, તે તો સુખી થશે.
અરે ઓ ! જગત નાથ, ર કે કહીએ જોડી હાથ;
તેતો સુખી રહો સૌ સાય, પૂર્ણ હૃદય થકિ.

સાખાં

પૂર્ણ હૃદય થી ઇચ્છીએ, થાઓ તેને સુખ;
દૂર થજો સૌ તેહના, દૂર-દશાદિ દુઃખ.

સુરત શહેરના વે'મથી ચગડાળે ચઢેલા લોકો

(બકરી બાઈના બેટા. — એ શહ.)

વે'મ લોક વીંટઈ રહ્યા, ચાલે વાતડી આજે;
નવરાતરો કરતા નથી, માતા શાંતી કાજે.
તેને કોપ તેથી ચઢ્યો, બધે સજગાવી મુકે;
ત્યાર વિના આવું ના બને, કોઈ દી ભુલ મુકે.

પાણુ રે વિચાર કરો મને, સહી ઠામે ન થાયે;
 ત્યાં ન બળે ને આ બળે, શાને કારણુ લા'યે.
 અમનેતો આમ લાગતું, હશે કાકડા સુકતા;
 ખરું ખોટું તો હરી જાણે, રખે બોલતા સુકતા.
 માતા આવે સૌ દીલમાં, પછી ધૂણવા માંડે;
 ભોળાને ભરમાવતા, ઊંધે પાંચે ચડા'વે.
 આજે માતાએ આમ-કહ્યું, કાલે ફલાણે લાગે;
 કંઈ જુકું કંઈ ખરું પડે, ક્યમ સત્ય તે લાગે.
 માતાજી બોલે જો કદી, કેમ જુકું પડે તે;
 ઝાંઝના કેરા જળ મહી, સૌ ભૂલા લાગે છે.
 ગરબા ગાય છે નારીઓ, જાણે કોપ સમાવે;
 લાલચુ માતા શું અરે! ગરબા રાજ થાયે.
 શેરીએ શેરીએ માતની, જ્ય જ્ય બોલાયે;
 હોમ હવન શરૂ કર્યાં, જાણે ઘટવાને લા'હે.
 કોઈ કહે મંત્રો હવે, અશુદ્ધ છે બનેલા;
 તેવા મંત્રે ક્યમ કરે, માતાજી ઉકળેલા.
 ચાલી દીપો મો'લા મંદી, ગળત માફક ભરતા;
 બીવડાવવાથી લોકના, આણુ-સમજી ડરતા.
 એક ઈશ્વર સૌ કો કહે, પરમ મુકિતને કાળે;

શાને માતા બીજા પ્રભુ, ગણવાના આજી.
 શુદ્ધ ઉપાયને શોધવો, સવ્ય કારણ ન્યાણી;
 હોય હરામ ખોરા કદા, ઘાલો કેદમાં બાંધી.

સુરત શહેરના ઉદ્યાર્યે પ્રભુ પ્રાર્થના

ગીરધારીરે. એ- રાહ.

સુરત શહેરનીરે, દશા થઈ નહારી

સુરતનું હિત વિચારી. દેશ. દશા ૦

એને રેલ તણા ભય ભારી,

બદ્ધી વિણ ખન્ધુ ભાચારી;

ઘટયા વેપારીરે- દશા ૦ સુરત ૦

આહીં વેપાર નામે કંઈ નહીં,

લોકો અચડાતા બહીં તહીં;

દુઃખડા ભારીરે- દશા ૦ સુરત ૦

કંઈ વેપાર શે'રમાં આવે,

કંઈ લોકો ઉધમને સા'વે:

આપ સા'ય વિચારીરે- દશા ૦ સુરત ૦

આગ લાગે નહીં આશે'રે,

આવે રેલ નહીં એમ મે'રે;

કરજો સુખા કારીરે- દશા ૦ સુરત ૦

માતા તાપીજી કોપ સમાવે,

વન્હી ભાઈ ન આવે;

કરો કીરતારીરે- દશાં સુરતં

દીઝે લોકો વે'મને છોડી,

તારી સાથે તો પ્રીતડી જોડી;

ખનીઝે મોક્ષાધારીરે- દશાં સુરતં

સઉ રંક જોડી હાથ કહીઝે,

હરી આપે મે'ર અમે લઈઝે;

નંદ-લાલ ખિહારીરે- દશાં સુરતં

આ તે શું હશે ?

વસંત તિલકા પ્રત.

લંકા હતી સુરત શું કહું ભસ્મ થૈ તે,

કાંતો અરે ત્રિપુર નેત્ર ખુલી ગયું કે;

કાંતો ચાંડચા દિસત આતસ સ્વાર થૈ ને,

કાંતો ખળી સુરત સ્વપ્ન દિસે મને એ.

કાંતો હશે સુરત-માત વિચાર કીધો,

ખાલી થઈ સકળ માંસ રૂઢિર ખાચો;

જાણું હવે જીવિત માહરં વ્યર્થ બ્રાતાં

તેથી કરી કરતિ સૂરત આપઘાત!!

સવાનમ શહેરના ગ્રાહકો પાસે ફક્ત છળ આના રાખવામાં આવ્યું છે; તથા દેશાવર વાળાઓને ટપાલ ખર્ચ સાથે નવ આના આપવા પડે છે. અડધા આનાની ટીકી ટ મોકલવાથી નવનુનાની નકલ મફત મોકલવામાં આવશે.

જે સદ્ગૃહસ્થાને ગ્રાહક થવાની ઇચ્છા હાય તેઓએ નીચેને સરનામે લખી જણાવવું.

છગનલાલ નરોત્તમદાસ. આરપાડી.

વ્યવસ્થાપક વિયોતેન્ક મંડળી. સુરત, મોટા મંદીર પાસે.

જાહેર ખબર.

સર્વે લોકોને ખબર આપવામાં આવે છે કે આ આપડી નીચે લખેલે ઠંકાણીથી રોકડી કીમતે મળશે. જે ક સેલશે વિગેરે જેઓ સામટી ખરીદ કરશે તેઓને પેણી કીમતે આપવામાં આવશે. કોઈ સાહેબે ઊધાર મંગવવા તસ્દી લેવી નહીં.

ગંગાદાસ આત્મદાસ.

ધી રાઈઝીંગ સ્ટાર પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ. સુરત. મોટા મંદીર પાસે.

